

EURELECTRIC : REŠENJE ZA KLIMATSKE CILJEVE POSTOJI, SAMO ...

KOME RAČUN?

BRISSEL – Udruženje evropske elektroenergetske privrede upozorilo je Brisel da Evropi, bez brzih signala investicione aktivnosti u ovom sektoru, predstoji “izgubljena dekada” 2020-2030 u realizaciji ciljeva smanjenja emisija CO₂, koja će dostići vrhunac u poslednje dve decenije pre 2050. zbog trke u skupe projekte dekarbonizacije. Eurelectric u izveštaju pod naslovom [Power Choices Reloaded](#) modelira tri

2

scenarija smanjenja emisija CO₂: referentan postojećoj politici EU, troškovno-optimalni scenario i scenario izgubljene dekade. “Smatramo da bi ovaj poslednji scenario godišnje koštao dva procenta BDP skuplje do 2050. iznad troškovno optimalne dekarbonizacije. Scenario izgubljene dekade podrazumeva kašnjenja u

BERLIN – Nemačka kancelarka Angela Merkel kazala je da je

uverena da države Evropske unije mogu da postignu dogovor o ambicioznijim klimatskim ciljevima. Nemačka je u kontaktima sa EU članicama, uključujući (najvećeg protivnika povećanju ciljeva smanjenja emisija CO₂) Poljsku, oko potrebe određivanja novog cilja za smanjenje emisija štetnih gasova, izjavila je Merkel na jednom ekološkom skupu (13. maja) u Berlinu. “Mislim da ćemo do kraja ove godine, moguće vezano za konferenciju o klimi u Poljskoj, postići zajednički dogovor o novom cilju. **Bloomberg**

izgradnji infrastrukture za električna vozila, energetske štedljivih objekata, prenosne mreže, obnovljivih izvora i ograničen pristup investicionim fondovima. “Današnja realnost je miks ekonomskih kriza, stegnutih finansijskih izvora i briga oko posledica cena. CO₂-neutralnost do 2050. zahteva radikalnu tranziciju preko stalnog investiranja u nove elektrane, nova skladišta, inteligentne tehnologije i nove mreže. Međutim, to presudno zavisi od snage CO₂ signala koji Evropska politika daje privredi kao celini”, stoji u

izveštaju

BRISEL - Veći napredak u tehnološkim inovacijama u evropskom sektoru električne energije bi povećao BDP EU za 70 milijardi evra u 2030. i smanjio troškove proizvodnje struje za 11 odsto, navodi se u izveštaju Eurelectric podnetom na sastanku tog Udruženja, 14. maja u Briselu. Ali, koristi se mogu ostvariti samo ako donosioci odluka učine inovacije prioritetom i ako deluju odmah, navodi se u izveštaju, prenosi *Platts.com* Na istom sastanku je čelnik italijanskog Enela Fulvio Conti poručio da je evropskom energetsom sektoru potrebna finansijska i regulativna podrška radi uvođenja tehnoloških inovacija koje će smanjiti troškove proizvodnje, a samim tim i cene energenata.

BRISEL - Evropska komisija je spremna da objavi tendere za Horizon 2020. istraživačku i razvojnu platformu, do kraja godine, rekao je Keith Sequera, član kabineta za istraživanje, inovacije i nauku evropskog komesara Maire Geoghegan-Quinn. Horizon 2020. (za period 2014-2020.) je finansijski instrument EU za promociju inovacija i povezuje svo istraživačko i inovativno finansiranje. On je 14. maja naveo da je veliki izazov stvoriti zajedničku strategiju za istraživanje i inovacije, ali EK već radi na ovome, tako da je Evropska istraživačka i inovativna mapa puta, koja označava osnovna pravila za prilaz svim istraživanjima i inovacijama predstavljena u Dablinu 7. i 8. maja, prenosi *Platts.com*.

ATINA – U sklopu nagodbe sa MMF-om i drugim finansijerima, Grčka je objavila trofazni plan restrukturiranja državne elektropenergetske kompanije PPC, koji je vlada okarakterisala kao veoma važno poglavlje u liberalizaciji energetske tržišta ove zemlje prenosi *Bloomberg*. Prvi korak plana je prodaja ove godine strateškom investitoru udela do 49 odsto u mrežnom operateru Admie, u vlasništvu PPC. Sledi formiranje "jedne konkurentne i održive elektroenergetske kompanije iz PPC, kojoj će pripasti oko 30% postojećih proizvodnih kapaciteta ove državne firme", rekao je 13. maja portparol Vlade Simos Kedikoglou dodajući da će se Atina o tome do kraja juna dogovoriti sa Evropskom komisijom. Treći stepen restrukturiranja predviđa prodaju udela od 17% države u PPC strateškom investitoru, najkasnije u prvom kvartalu 2016. Posle toga grčka država će u kompaniji ostati sa udelom od 34%.

Evangelos Venizelos u vreme dok je kao ministar finansija Grčke 2011. pregovarao sa MMF-om

TIRANA – Češka energetska grupacija ČEZ saopštila je 16. maja da će tražiti nadoknadu za štete od

njenih nezaštićenih investicija u njenoj albanskoj elektroenergetskoj distributivnoj firmi CEZ Shperndarje. Kompanija je saopštila da je o odluci da se obrati Međunarodnom sudu za arbitražu i pozove na kršenje Ugovora o energetskej povelji obavestila albansku stranu. Povelja reguliše pitanja zaštite inostranih investicija u sektor energije, a ratifikovale su je obe strane u sporu. Početkom februara ČEZ je najavio Tirani nameru da pokrene međunarodnu arbitražu, a mesec dana kasnije albanski energetske regulator je oduzeo firmi CEZ Shperndarje licencu za rad i rukovođenje kompanijom poverio državnom prinudnom upravniku. ČEZ grupa je ušla u Albaniju u maju 2009. kupovinom udela od 76% u državnoj distributivnoj

kompaniji uz inicijalnu cenu od 102 miliona evra, *SeeBiz*

UGOVARANJA, INVESTICIJE, INOVACIJE

4

FRANKFURT – Druga najveća nemačka kompanija, RWE smanjila je projekcije prihoda iz poslova u sektoru obnovljive energije (OIE), kao i u svojim naftnim i gasnim sektorima, zbog nižih cena nafte, kašnjenja u otvaranju jednog gasnog polja u Severnom moru i zbog smanjenja potsticajnih tarifa za OIE u Španiji. S druge strane, najavila je da bi do sredine godine mogla dogovoriti finansijske kompenzacije od Gasproma, sa kojim pregovara o reviziji cenovne formule u dugoročnom ugovoru. RWE nije pominjao cifre, ali finansijski konsultanti koje citira Reuters očekuju “finansijske kompenzacije od 300 miliona evra”. RWE je saopštio da na osnovu pokazatelja poslovanja u prvom kvartalu očekuje za čitavu godinu nepromenjen profit u sektoru OIE. U sektorima nafte i gasa procenjuje manju neto zaradu od lanjskih 685 miliona evra, čemu, osim nižih od projektovanih cena nafte, doprinosi i odloženi start proizvodnje prirodnog gasa iz severnomorskog polja Breagh. www.foxbusiness.com

ANKARA - Turska će na srednji rok postati neto izvoznik energije na Bliskom istoku, izjavio je turski ministar energetike, Taner Jildiz (foto), dodajući da to do sada nije bilo moguće iz sigurnosnih razloga.

Jildiz se obratio novinarima posle potpisivanja međuvladinog sporazuma o izgradnji druge turske nuklearne elektrane, a sporazum su potpisali Turska i Japan. "Trenutno je u planu izgradnja 164 nuklearnih postrojenja globalno do 2030. godine. Udeo nuklearne energije je više od 20% u 15 zemalja, a biće 17% u Turskoj od 2023. godine. Sedam od 30 zemalja koje imaju nuklearnu energiju su neto izvoznici. Turska će postati izvoznik energije u regiji" rekao je Jildiz, dodajući da nedostatak

energenata više nije na dnevnom redu zahvaljujući nuklearnim elektranama koje su u planu. To je druga turska nuklearna elektrana, a prva, Akuju, imaće snagu 1.200 MW i proradiće 2019. godine. Nuklearku na obali Crnog mora, blizu grada Sinop će graditi japansko-francuska alijansa koja predvodi Mitsubishi Heavy Industries i francusku firmu Areva. Ona će imati snagu od 4.800 MW, a struja će se prodavati za oko 11,80 američkih centi po kWh plus gorivo. Prva jedinica elektrane vrijedne 20 milijardi dolara bi trebala biti u radu 2023. godine, objavio je *Energy observer*.

5

MOSKVA – Rosatom nudi zemljama u razvoju specijalni ugovorni paket za gradnju i rukovođenje nuklearnim elektranama, saopštio je potpredsednik te ruske državne kompanije. BOO ponuda (Build, Own, Operate – gradi, poseduj, rukovodi) takođe uključuje finansijsku pomoć zemljama koje žele izgradnju nuklearnih elektrana, prenosi 13. maja pariski *Le Figaro* i potseća da je Rosatom do sada gradio nuklearke u inostranstvu, ali je njihovo rukovođenje prepuštao domaćim kompanijama. Zamenik izvršnog direktora Rosatoma Nikolaj Spaski rekao je za francuski dnevnik da je ovog meseca postignut prvi takav dogovor sa Turskom. List piše da BOO predviđa prepuštanje Rosatomu rukovođenja novim nuklearkama u periodu do 60 godina i dodaje da ruski kolos takođe isporučuje gorivo za elektrane.

LONDON – Britanija i Norveška su postigle 15. maja dogovor o nastavku rada na projektu povezivanja njihovih elektroenergetskih mreža do 2020. godine preko do sada najdužeg podmorskog kabla na svetu. Britanski i norveški mrežni

operateri National Grid i Statnett saopštili su da će nastaviti saradnju na realizaciji dvosmernog kabla kapaciteta 1.400 megavati, ali da investicionu odluku neće moći da donesu do iduće godine. *Reuters* navodi da se očekuje da ovaj projekat košta između 1,5 i dve milijarde evra.

BRISEL - Konkurentnost evropskih kompanija ometa nepotreban teret propisa u oblasti klimatskih promena, energije i ekologije, i zakonodavci moraju promeniti industrijske strategije u korist proizvodnje, izjavio je Jurgen Thumann, predsednik BusinessEurope u intervjuu za *Euractiv*. Evropske kompanije, dodao je, trpe negativne efekte zelenih propisa. Njegovu poruku preneće i drugi poslovni ljudi na Blznis samitu 15. i 16. maja vodećim evropskim političarima, Jose Manuel Barroso, predsedniku Evropske komisije, i Herman Van Rompuy, predsedniku Evropskog saveta. Evropski lideri će se suočiti sa nezgodnim temama, uključujući gas iz škrljaca i smanjenje klimatskih promena na energetskom samitu 22. maja, gde će se diskutovati kako da smanje cene energije i da povećaju industrijsku konkurentnost, prenosi *Euractiv*.

BRISEL – Evropska unija rasipa velike količine novca na fosilna goriva umesto da podrži obnovljive izvore energije, razbijajući ujedno takvom politikom spostvenu (energetsku) konkurentnost na tržištu - poruka je sa kojom se Evropsko udruženje energije vetra (EWEA) obratilo Briselu pred samit lidera zemalja unije, iduće srede. EU račun za uvoz sirove nafte i gasa porastao je za 200 milijardi evra u protekle tri godine, na 404 milijardi evra u 2012, što pretstavlja 3,2% ukupnog BDP-a ovog Bloka, navodi EWEA. "Umesto da usmere napore na povećanje proizvodnje energije vetra, evropske vlade smanjuju subvencije obnovljivim izvorima i još više se oslanjaju na skupa fosilna goriva, često uvožena iz zemalja daleko od demokratskih tradicija", rekao je čelnik EWEA Thomas Backer (foto) i konstatovao: „Pucaju sami sebi u nogu“. *Recharge*

6

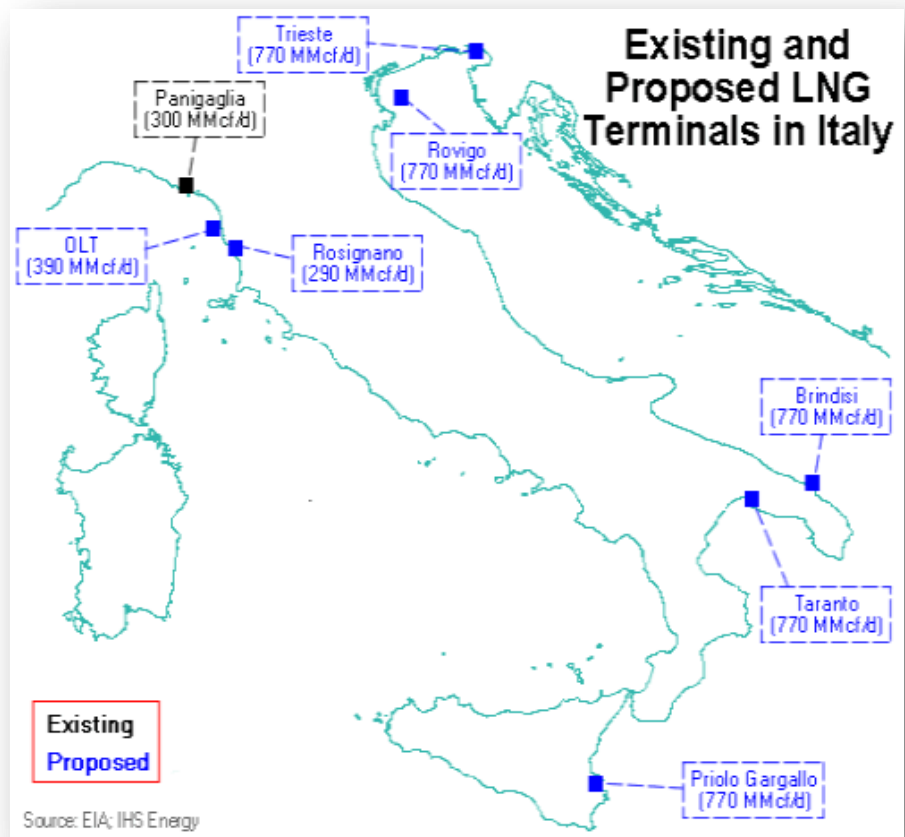

BRISEL – Prema podacima Evropskog udruženja fotonaponske industrije (EPIA), u 2012. globalno je instalirano 31 GW novih solarnih kapaciteta, gotovo kao i godinu ranije. Rezultati iz 2012. pokazuju i opadanje evropskog primata u ovom sektoru energije. Naime, u 2011. čak 70% novoinstaliranih fotonaponskih kapaciteta globalno odnosilo se na Evropu, a 2012. samo 55%. Solarna energija u Evropi pokriva 2,6% potrebe za električnom energijom i 5,2% vršne potražnje. Posle

hidroenergije i vetra, fotonapon je treći najvažniji obnovljivi izvor energije mereno globalno instalisanim kapacitetima, pokazuje izveštaj EPIA. *Energia.gr*

MINHEN – Evropa pogrešno raspoređuje svoje projekte u sektoru OIE i u tom procesu rasipa nekih 45 milijardi evra, stoji u studiji koju je industrijski i elektroenergetski gigant Siemes izradio u saradnji sa tehnološkim fakultetom u Minhenu. Siemens predlaže četiri načina za poboljšanje u oboj oblasti: 1. Lokalna optimizacija – pronalaženje najboljih mesta uz njihovo maksimalno eksploitanje; 2. Optimizacija sistema – zamena starih elektrana i indutsrijske opreme novim, energetski štedljivijim verzijama; 3. Promena goriva – prelazak sa uglja na prirodni gas; 4. Grejanje električnom energijom . prelazak na grejanje električnom energijom umesto naftom (mazutom) i prirodnim gasom. Siemens će svoju studiju prezentovati na naredom Svetskom energetskom kongresu u Južnoj Koreji. *SmartGrid News*

RIM – Italija je pose sedam godina zamrzla planove izgradnje dva LNG terminala u blizini Trsta. Prvi je planiran na samoj hrvatsko-italijanskoj morskoj granici u uskom zalivu Zaule između Trsta i Muggie koji je trebalo da gradi španska firma Gas Natural. Reč je o investiciji od pola milijarde evra, koja se razvija od 2004, sa planiranim kapacitetom od osam milijardi kubika gasa. Međutim, početkom aprila italijanske vlasti su od Gas Naturala zatražili da pronade alternativnu lokaciju, jer se pokazalo da LNG terminal nije kompatibilan sa pomorskim

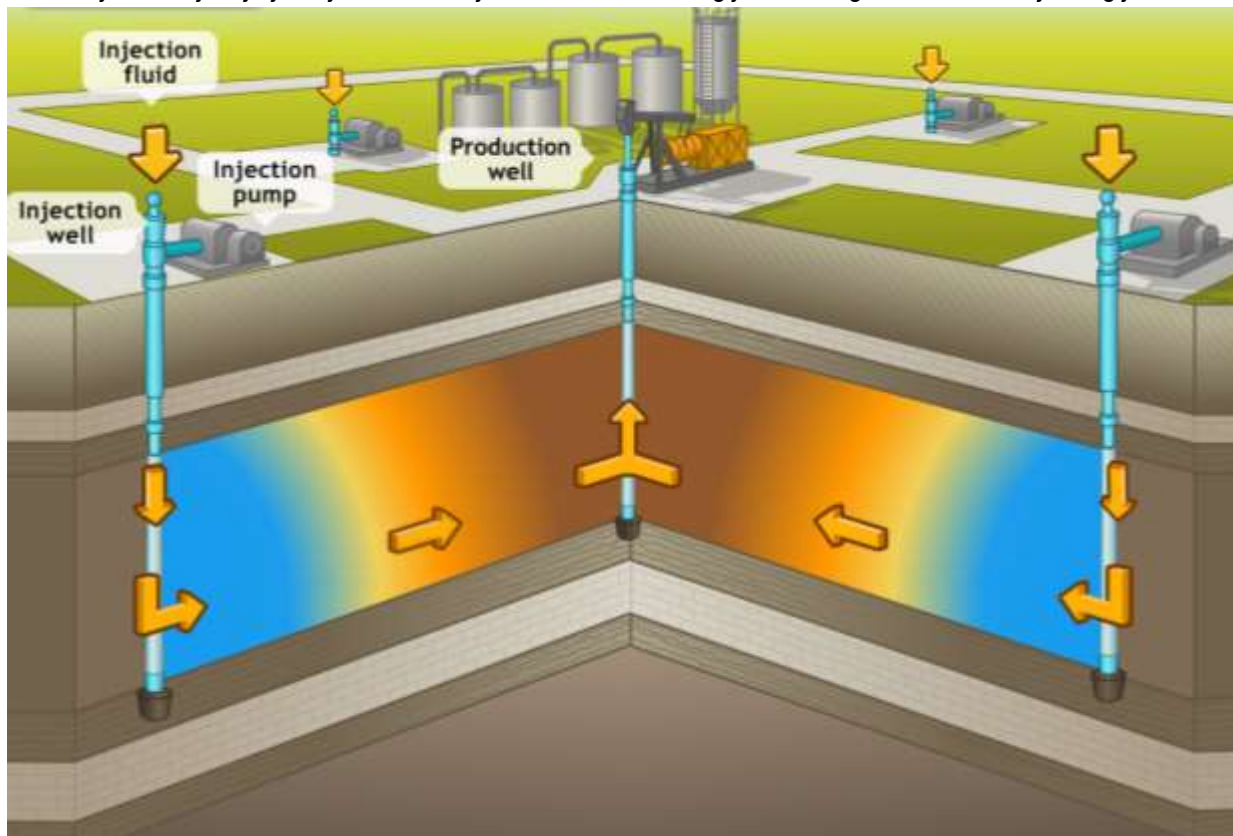
7

prometom i razvojem luke. Drugi zaustavljeni projekat je off-shore terminal koji razvija E.On u tršćanskom zalivu u neposrednoj blizini međunarodnih voda. Procena posledica po prirodnu sredinu je odložena početkom maja zbog nedovoljno podataka o posledicama za sigurnost pomorskog saobraćaja u teritorijalnim vodama Slovenije i Hrvatske. Novi list piše da će se o energetske planovima Italija ubuduće dogovarati sa Slovenijom i Hrvatskom, koje takođe imaju svoje LNG planove "jer Rim više ne želi

Italija planira da postane glavni snabdevač utečnjelog prirodnog gasa za EU prostor i ima u planu gradnju čitavog sistema LNG terminala duž obale. Kada je Jadran u pitanju Italiojani su još lani imali u planu gradnju šest terminala od Brindisija do Trsta. U decembru 2012. Shell je odlučio da se povuče iz LNG projekta na Siciliji nakon što izgubili nekoliko godina u pokušaju probijanja kroz papirologiju. U 2012. BG Group je upozorio da će odustati od planova za gradnju LNG terminala u regiji Puglia jer 11 godina nisu uspeli da obezbede potrebnu dokumentaciju. Italija, inače ima dva operativna LNG terminala.

da ignoriše pitanje prekograničnog uticaja tih objekata". **Poslovni dnevnik**

VAŠINGTON - Tehnike poboljšane eksploatacije nafte (enhanced oil recovery - EOR) mogle bi podići i u narednih pet decenija obezbediti SAD proizvodnju te sirovine u SAD za dodatnih četiri miliona barela na dan, stoji u studiji koju je objavilo 16. maja Ministarstvo energije u Vašingtonu. Ubacivanjem ugljendioksida

8

u istrošena naftna polja, SAD bi mogle da izvade dodatnih 67 milijardi barela i ujedno pohrane u utrobu zemlje 18 milijardi tona ovih gasova sa efektima zelene bašte. EOR je skuplji način proizvodnje nafte od konvencionalnih metoda, ali se pokazuje isplativim sa visokim cenama ove sirovine. Ministarstvo ocenjuje da bi na ovaj način, dodatnom ponudom nafte proizvedene EOR tehnologijom, SAD dugogoočno zadržale cenu barela ispod 100 dolara. *Reuters*

BAKU – Evropska komisija odobrila je projektima Trans-jadranskog gasovoda (TAP) i gasovoda Nabucco West produženje mere izuzeća pravila Trećeg energetskeg paketa koji pruža konkurentima besplatni pristup (u konkretnom slučaju) na mrežu gasovoda, saopštila je 17. maja EU kancelarija u Azerbejdžanu. EU ambasador u Bakuu Roland Kobia rekao je da ta odluka predstavlja drugi temelj kompletiranju Južnog gasnog koridora i pokazuje ozbiljnost s kojim Brisel u ovome saraduje sa Azerbejdžanom. *Trend*

ZAGREB - Vlada Hrvatske prihvatila je na sednici 16. maja Memorandum o razumevanju između Albanije, Hrvatske i Crne Gore o podršci i saradnji u realizaciji projekata Trans-jadranskog gasovoda (TAP) i Jadransko-jonskog gasovoda (IAP). „U slučaju da TAP bude izabran za transportera kaspiskog gasa u Evropu, otvara se mogućnost da se jedan cevovod povuče od Albanije prema Hrvatskoj i Crnoj Gori, što bi Hrvatskoj osiguralo energetske i geopolitičku nezavisnost“, kazala je na sednici prvi vicepremijer Vesna Pusić. liderpress.hr

9

LONDON – Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) saopštila je u utorak da razmatra odobrenje kredita do 35 miliona evra preduzeću Elektroprivreda BiH, namenjenog izgradnji dve hidroelektrane, prenosi SeeNews.

ZAGREB - Zbog neplaćanja računa od početka godine bez električne energije ostala su 23.982 potrošača u Zagrebu. Prirodni gas je isključen u 350 domaćinstava, a 225 domova je ostalo bez vode, piše 14. maja Večernji list. "Ako potrošači u roku ne podmire svoje obveze, šaljem im opomene, a od početka ove godine poslali smo ih 45.000. Onima koji ni tada ne plate račune isključujemo gas, potvrdio je Davor Šestan iz Gradske plinare.

ZAGREB - Hrvatski operator tržišta energije (HROTE) sklopio je ukupno 523 ugovora o otkupu električne energije za solarne projekte u 2013, čija ukupna snaga iznosi 15,01 MW, javlja Energetika-net. Iako je hrvatska kvota za solarne kapacitete popunjena već u prvim danima aprila, HROTE je nastavio sa prijemom zahteva za sklapanje ugovora o otkupu energije za iduću godinu, a interes premašuje sva očekivanja. Do 10. maja primljena su ukupno 1.277 zahteva za projekte snage 28,39 MW. S obzirom da prema Tarifnom sistemu za proizvodnju električne energije iz OIE kvota za integrisane FN projekte iznosi 15 MW, ispada da SE već puni kvota za 2015. godinu, dodaje poslovnjak.

OSLO – Generalna skupština EUROPEX-a primila je Hrvatskog operatora tržišta energije (HROTE) u punopravno članstvo tog udruženja evropskih berzi energije, objavljuje 16. maja **Energetika-net**. EUROPEX je neprofitno udruženje evropskih berzi električne energije, gasa i zelene energije sa sedištem u Briselu, koje zastupa interese 20 članova na EU nivou, odnosno usklađuje sprovođenje evropskih energetske ciljeva zajedno s evropskim regulatornim agencijama i operatorima prenosnih sistema.

LONDON - Agencija Moody's potvrdila je važeći rejting Hrvatske elektroprivrede (HEP) Ba2, uz negativnu prognozu, zaključivši time proveru pokrenutu zbog sniženog rejtinga Republike Hrvatske i pitanja vezanih

10

za HEP-ovu likvidnost i investicioni program. Moody'sov analitičar za HEP Nicholas Stevens. kazao je da HEP mora da sprovede u delo očekivane promene u politici finansiranja i likvidnosti kako bi osigurao podmirivanje značajne kapitalne potrošnje. Ako to ne učini, rejting bi mu se mogao naći pod pritiskom, upozoravaju u agenciji. Podizanje rejtinga ne očekuju s obzirom na negativnu prognozu, prenosi **SeeBiz**.